

Consultatie

Amsterdam 14 november 2018

Geachte heer/mevrouw,

Graag nemen wij als stichting Comité Dieren noodhulp, stichting Rechten voor al wat leeft, stichting Een DIER Een VRIEND en stichting Dieren nood deel aan de consultatie over de voorgestelde wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet dieren met het oog op de versterking van het instrumentarium ten behoeve van de opsporing, vervolging en bestuursrechtelijke sanctionering van dieren mishandeling, dierverwaarlozing en overtreding van bepalingen inzake dierenwelzijn, diergezondheid en het aanhitsen van gevaarlijke dieren (Wet aanpak dieren mishandeling en dierverwaarlozing).

Als stichtingen die voor dieren opkomen zijn wij uiteraard voor een strengere aanpak voor mensen die dieren verwaarlozen en mishandelen. Ook middels de werkgroep Hulp Inbeslaggenomen Honden, dat een initiatief is van stichting Comité Dieren noodhulp, komen wij regelmatig in aanraking met honden die inbeslaggenomen zijn door een vermeend bijtincident. In veel gevallen zijn wij als stichtingen die voor dieren opkomen voor een houdverbod.

Desondanks maken wij ons grote zorgen over de uitwerking hiervan zoals voorgesteld in de consultatie van het wetsvoorstel en in de memorie van toelichting.

In de inleiding van de memorie van Toelichting vallen ons gelijk wat onjuistheden op. Zo staat daar: “Dieren zijn niet weg te denken uit onze samenleving en met name huisdieren spelen een grote rol in ons dagelijks leven. **Voor het kabinet is het uitgangspunt dat een dier een intrinsieke waarde heeft: een dier is een levend wezen met gevoel en heeft een waarde die los staat van de waarde die de mens eraan toe kent. Dierenwelzijn is dan ook een belang dat door de overheid beschermd wordt.**”

Juist de intrinsieke waarde wordt door de manier waarop dieren in de intensieve veehouderij en in de dierenhandel gehouden worden in zijn geheel door de meerderheid van het kabinet ontkend. Wij zien in de praktijk niet dat de overheid het welzijn van deze dieren beschermt. Integendeel, het welzijn bij deze enorme grote groep dieren wordt dag in dag uit enorm geschaad. Deze groep is vele malen groter dan die van huisdieren.

Daarnaast wordt de intrinsieke waarde van dieren wanneer zij inbeslaggenomen worden door het OM niet meegewogen, dieren worden in het strafrecht middels artikel 117 Sv nog altijd als inbeslaggenomen zaak gezien en behandeld en kunnen door de officier van justitie buiten de uitspraak van de rechter om voortijdig vervreemd of vernietigd worden.

Ook staat er in de inleiding de onwaarheid: ‘**Optreden is nu vaak al mogelijk en afhankelijk van de ernst van de feiten is dat optreden strafrechtelijk of bestuursrechtelijk van aard.**’ Onze ervaring is helaas dat de ernst er niet zoveel mee te maken heeft of een zaak bestuursrechtelijk of strafrechtelijk wordt afgehandeld. Bij burgers is het vrijwel altijd het strafrecht en als het om bedrijven gaat die dieren houden wordt dit normaliter bestuursrechtelijk afgehandeld. Ook bij ernstige gevallen waar dieren dood gaan en zeer slecht gehuisvest zijn. Handhavend of strafrechtelijk optreden vind veelal niet plaats ondanks dat dit wel mogelijk zou zijn of was geweest. Alle goede bedoelingen ten spijt.

Met twee maten meten: onterechte tweedeling in maat van straf en oplegging houdverbod

De samenleving wil inderdaad een strengere aanpak voor mensen die dieren verwaarlozen en mishandelen. Ook wil men dat deze mensen behalve een straf ook een houdverbod opgelegd krijgen. En dat geldt voor alle mensen, dus ook voor hen die bedrijfsmatig dieren verwaarlozen en mishandelen. Het is zeer vreemd dat wij moeten meemaken dat iemand vanwege een licht bijtincident met zijn hond waar hij weinig aan kon doen en later door een stom ongeluk (waar geen opzet in het spel was) met zijn twee andere jonge honden een taakstraf krijgt en een tweejarig houdverbod voor honden. Dit terwijl bijvoorbeeld een dierenwinkel in Rotterdam al vele malen dieren dusdanig slecht gehuisvest heeft dat er sprake is van ernstige welzijnsproblematiek waardoor dieren ziek werden en dood zijn gegaan, en deze winkelier gewoon door mag blijven gaan met zijn dierenmishandelingspraktijken en zijn bedrijf. Als er wetswijzigingen plaats vinden zouden deze op precies dezelfde wijze voor een ieder moeten gelden. Dus ook voor mensen die zich bedrijfsmatig met dieren bezig houden en dieren verwaarlozen en mishandelen. Op dit moment wordt hen vrijwel altijd kans op herstel aangeboden terwijl de dieren niet gelijk uit de beroerde omstandigheden worden bevrijd, terwijl juist deze mensen veelal een opleiding hebben genoten hoe ze dieren horen te verzorgen en te huisvesten. Het is onrechtvaardig dat deze mensen keer op keer kans op herstel krijgen of een cursus, terwijl iemand van wie zijn hond door omstandigheden een bijtincident veroorzaakt zwaar gestraft wordt. Dat is met twee maten meten en dit zal burgers grote onvrede blijven bezorgen.

Honden kunnen nu eenmaal bijten

Een kat kan krabben, een paard kan schoppen en een hond kan bijten als hij zich bijvoorbeeld door omstandigheden in het nauw gedreven voelt en geen kant op kan. Een hond is geen robot en heeft een intrinsieke waarde. Vrijwel iedere hondeneigenaar maakt een keer mee dat zijn hond gaat vechten met een andere hond die hem niet ligt, of achter een ander dier aan jaagt of snauwt naar een mens of dier en zijn tanden laat zien. De meeste vechtpartijen tussen honden onderling zijn niet heel ernstig en de eigenaren lossen dat meestal zelf heel goed onderling op. Ook kan het voorkomen dat een hond een mens bijt; meestal heeft dit een logische verklaring zoals bijvoorbeeld omdat de mens tussen twee vechtende honden in springt of de hond in zijn aard geheel niet wordt gerespecteerd. In de voorgestelde wetsartikelen en de memorie van toelichting lijkt dit gegeven in zijn geheel ontkend te worden.

Uiteraard zullen er mensen zijn die hun hond ophitsen, maar dat zijn wel uitzonderingen. Ook als het om de zogenaamde hoog-risico-honden gaat. Nergens wordt toegelicht wat men onder ophitsen verstaat. Dat kan dus door zowel de officier van justitie als de rechter op allerlei manieren geïnterpreteerd worden. Wij vinden dat bijzonder kwalijk.

Onze kritiek op Artikel 425 is dat dit artikel (het onvoldoende zorg dragen voor het onschadelijk houden van een onder zijn hoede staande hond , dat wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde), voor vrijwel iedere hondenbezitter op deze manier kan opgaan. Wat wij kwalijk vinden is dat er in een hetze wordt mee gegaan, terwijl er per geval eerlijk en onpartijdig gekeken zou moeten worden wat het beste is voor de maatschappij, het dier, de eigenaar en het slachtoffer. Ook dient geaccepteerd te worden dat een hond een keer in zijn leven door een samenloop van omstandigheden kan bijten. Zo'n hond en zijn baas hoeven absoluut niet slecht te zijn. De intrinsieke waarde van de hond zal altijd meegewogen dienen te worden.

Om eigenaren van een hond die een bijtincident veroorzaken gelijk te stellen of zelfs harder aan te pakken dan mensen die dieren verwaarlozen en mishandelen/doden vinden wij ongehoord. Uiteraard zijn er uitzonderingen van mensen die zich er bewust van zijn dat hun hond gevaarlijk is en deze ophitsen of geheel zijn gang laten gaan. Uiteraard zijn wij ook van mening dat deze mensen hard aangepakt dienen te worden en een houdverbod moeten krijgen. Maar dit is niet de situatie waardoor de meeste bijtincidenten plaats vinden.

Bestuursrechtelijke aanpak bijtincidenten

In de toelichting wordt verwezen naar rapport 'Verantwoord Honden Houden' uit 2013 van de Raad voor Dieraangelegenheden. Maar in dit rapport wordt juist geadviseerd om bijtincidenten bestuursrechtelijk af te handelen. Zie onderstaande tekst op bladzijde 15 van dit rapport:

“De Raad is van mening dat over het algemeen de aanpak van bijtincidenten via het bestuursrecht de voorkeur verdient boven strafrecht. De bestuursrechtelijke route biedt betere mogelijkheden om met de welwillende houder en zijn hond te werken aan het voorkómen van herhaling van bijtincidenten.

Het is bovendien mogelijk om de kosten ten laste van de hondhouder te laten komen, in plaats van ten laste van de maatschappij. Bovendien kan bestuursdwang eerder – ook al bij een ernstig vermoeden dat een bijtincident kan gaan plaatsvinden – ingezet worden en blijkt de doorlooptijd van een bestuursrechtelijke procedure in de praktijk vaak korter dan die van een strafrechtelijke procedure. Voor wat betreft de uitvoering is de Raad er voorstander van dat in honden gespecialiseerde politiemensen (Hondenbrigade, Dierenpolitie) en wijkagenten binnen gemeentes nauw betrokken zijn bij de handhaving. Het strafrecht moet als vangnet voor de bestuursrechtelijke aanpak dienen. Een strafrechtelijke procedure zal voor de houder aangewezen zijn wanneer hij zich in de bestuursrechtelijke hondenbetenprocedure aan zijn verantwoordelijkheden onttrekt, wanneer de houder bij herhaling bij bijtincidenten betrokken is en/of wanneer er sprake is van moedwillige of zeer ernstige bijtincidenten. Daarnaast zullen bestuursrechtelijke of strafrechtelijke maatregelen genomen moeten worden gericht op het in de toekomst voorkomen van bijtincidenten met de betrokken hond.” De raad adviseert een strafrechtelijke afhandeling slechts wanneer de eigenaar zich in de bestuursrechtelijke hondenbetenprocedure aan zijn verantwoordelijkheden onttrekt, of wanneer de houder bij herhaling bij bijtincidenten betrokken is en/of wanneer er sprake is van moedwillige of zeer ernstige bijtincidenten.

Uit het oogpunt van de intrinsieke waarde van de hond pleiten wij daarom voor een bestuursrechtelijke afhandeling. Het is namelijk een bekend gegeven dat een hond die lang in isolatie in de opslag zit zich meestal erg ellendig voelt. Het is beter dat de eigenaar voor zijn hond een aanlijn- en muilkorfgebod krijgt opgelegd en in training met hem moet gaan.

Officier van justitie krijgt veel te veel macht!

Ons inziens krijgt de officier van justitie te veel macht door in gevallen waar nog niets gebeurd is, toch al dieren inbeslag te mogen nemen en een houdverbod op te mogen opleggen bij mensen met o.a. hoog-risico-honden (Het artikel wordt opgenomen in artikel 67, eerste lid, Sv. Hiermee wordt inbeslagneming buiten heterdaad mogelijk.) Juist vanwege de intrinsieke waarde van de dieren zou men dit aan de rechter over moeten laten. Onze ervaring is dat officieren van justitie honden slechts als zaak behandelen, vervreemden en vernietigen zonder rekening te houden met de intrinsieke waarde van het dier, te overwegen wat voor het dier het beste is en te kijken naar de omstandigheden waaronder het bijtincident plaats vond.

En wat gebeurt er met de dieren?

Nergens in de memorie van toelichting lezen wij wat er met de inbeslaggenomen dieren gaat gebeuren. Wanneer deze wetgeving van toepassing gaat worden en dieren gered worden van dierenbeulen en mensen die hun dieren mishandelen en verwaarlozen, dan dienen zij daarna goed terecht te komen. Wij vinden dat de overheid (RVO) hierin zijn uiterste best moet doen om een echt goede plek te vinden voor deze dieren zodat zij niet van de regen in de drup geraken. Er moet koste wat kost niet nog meer dierenleed veroorzaakt worden door inbeslagnamen. Dieren moeten niet opnieuw de handel ingaan of eindigen als voedseldier of in het slachthuis of met een dodenspuit. Er zijn tal van dierenorganisaties en opvangcentra die deze dieren willen opvangen en een goed leven willen geven. Wij hebben al vaker aan het RVO en de NVWA aangegeven hier mee te willen helpen. Helaas tot nu toe tevergeefs. Hierdoor raken verwaarloosde en mishandelde dieren van de regen in de drup.

Huidige maximale termijnen blijken te volstaan?

Op pagina 10 In de toelichting staat dat er in de praktijk zelden een houdverbod opgelegd wordt van langer dan drie jaar voor dierenmishandeling of –verwaarlozing en van de maximale termijn voor de proeftijd (tien jaar) op grond van artikel 14b Sr is tot op heden geen gebruik gemaakt. De huidige maximale termijnen blijken in de praktijk dus te volstaan, aldus de toelichting. Wij vinden dit een zeer vreemde constatering. Je zou ook kunnen zeggen dat de rechtbanken nog niet gewend zijn om dierenmishandeling en verwaarlozing te bestraffen. Als het gaat om dierenleed en de navoring van de Wet dieren en de erkenning van de intrinsieke waarde van dieren is onze ervaring dat de rechtspraak behoorlijk conservatief is en hierin achter loopt.

Psychosociale problematiek kenmerkend voor dierenmishandeling?

Op blz 12 in de toelichting staat dat psychosociale problematiek vaak kenmerkend is voor plegers van dierenwelzijnsdelicten. Op deze manier lijkt het ons dat mensen die dieren stelselmatig verwaarlozen en mishandelen in een hokje geduwd worden, terwijl er toch ook heel veel dierenleed plaatsvindt doordat mensen bedrijfsmatig dieren verwaarlozen en mishandelen enkel vanwege economische belangen en omdat ze het dier slechts als een product zien.

Inbeslaggenomen dieren zijn geen goederen maar worden wel zo behandeld door OM en rechters

De intrinsieke waarde van dieren is wettelijk vastgelegd en ook is wettelijk vastgelegd dat een dier geen zaak is. Desondanks zijn de regels omtrent strafvorderlijk beslag onverminderd van toepassing op dieren, zoals ook de civiele kamer van het Hof Den Haag heeft bevestigd (Gerechtshof Den Haag 18 juli 2017, ECLI:NI:GHDHA:2017:2021). Een inbeslaggenomen dier wordt hierdoor nog op dezelfde wijze behandeld als ieder ander voorwerp. De officier van justitie kan op basis van artikel 117 Sv, besluiten tot vervreemding of vernietiging van het beslag. Gelet op de hoge bewaarkosten van dieren, leidt dit er dikwijls toe dat de inbeslaggenomen dieren reeds vóór een inhoudelijke behandeling zijn vervreemd of geëuthanaseerd in opdracht van de officier van justitie zonder dat de rechter er aan te pas is gekomen. De intrinsieke waarde van het dier zelf, laat staan de emotionele waarde die het dier heeft voor zijn eigenaar wordt niet meegewogen. Indien later toch tot teruggave besloten wordt door de zittingsrechter, hetgeen, vooral bij bijtincidenten, regelmatig gebeurt (zie het hierboven aangehaalde arrest van het hof Den Haag, zie ook: <https://www.advocatenblad.nl/2017/11/24/een-dier-is-g%E2%80%8Ceen-zaak/>), kan nog slechts tot teruggave van de tegenwaarde van het inbeslaggenomen dier worden overgegaan. Deze tegenwaarde is nihil en staat niet in verhouding tot de emotionele waarde die het dier voor de eigenaar heeft. Helaas maken wij veelvuldig dit soort praktijken mee omdat dieren door de officier van justitie als inbeslaggenomen goed afgehandeld worden. Het trieste verhaal van hond Milou <https://www.groene.nl/artikel/hond-zoekt-liefde> in de Groene Amsterdammer is slechts het verhaal van een van de vele slachtoffers die als inbeslaggenomen zaak behandeld is en waar op geen enkele wijze door het OM rekening is gehouden met de intrinsieke waarde van het dier. Het is daarom belangrijk dat levende dieren uit artikel 117 Sv worden geschrapt en dat er een andere regeling voor hen komt waarmee men wel degelijk rekening houdt met de intrinsieke waarde van het dier en waar de rechter over beslist. De beklagrechter zou de mogelijkheid behoren te krijgen tot teruggave onder voorwaarden. Ook omdat dan als voorwaarde kan worden gesteld dat bij inbeslagname na een bijtincident er trainingen bij een erkende hondentrainer moeten worden gevolgd of bepaalde maatregelen worden opgelegd, zoals een aanlijn- en muilkorfplicht, veilig hekwerk etc.. Op die manier wordt niet alleen rekening gehouden met de intrinsieke waarde van de hond en dat de eigenaar haar dierbare hond kan behouden, maar worden ook nieuwe bijtincidenten voorkomen. Daarnaast biedt dit de rechter die de zaak uiteindelijk inhoudelijk behandelt, nog alle ruimte om een beslissing ten aanzien van het dier te nemen. Die ruimte bestaat niet meer als het dier als zaak al is vervreemd of vernietigd voorafgaand aan de zitting. Ons inziens zou de rechter ook de mogelijkheid moeten krijgen om, wanneer teruggave van de hond naar de eigenaar niet wenselijk is, een ander als bewaarder aan te wijzen. Op deze wijze kan een hond in een andere omgeving alvast getraind worden en op deze manier wordt vervreemding of vernietiging, voordat de rechter inhoudelijk over deze zaak heeft beslist, voorkomen.

Ernstig bezwaar tegen het vervallen van strafbaarstelling algemene zorgplicht Wet dieren

Op Blz 16 staat dat men artikel 1.4 van de Wet dieren (dit artikel bevat een algemene zorgplicht voor dieren) wil laten vervallen omdat deze zorgplicht een te algemeen karakter zou hebben omdat deze niet verder is ingevuld door middel van specifieke voorschriften. Wij vinden dit geen reden om dit artikel te laten vervallen. Er staan veel meer artikelen in de Wet dieren die helaas niet verder zijn ingevuld. Voor dieren is het van wezenlijk belang dat iedere burger een zorgplicht heeft voor dieren in nood (ook wanneer deze dieren haar niet toebehoren) en dat zij dieren in nood niet aan hun lot horen over te laten. Door dit artikel te schrappen is alleen de dader schuldig en de degene die toekijkt en/of een dier in nood laat creperen gaat vrijuit. Als dit artikel geschrapt wordt is dit ons inziens een ernstige aantasting van de Wet dieren. Wij pleiten er daarom voor dat deze algemene zorgplicht blijft. Dat er geen 'specifieke voorschriften' zijn is een onvolkomenheid die dient aangepast te worden. De

ondertekenende organisaties zijn gaarne bereid om mee te werken aan de invulling en opstelling van 'specifieke voorschriften'.

Hoogachtend,

Sandra van de Werd
Comité Dierennoodhulp
Postbus 94724
1090 GS Amsterdam

Geoffrey Deckers
Een DIER Een VRIEND

Bep de Boer
Rechten voor al wat leeft

Hanno Berger
Stichting Dierennood